

COMENTARI A UN DOCUMENT SOBRE TRASPÀS DE PROPIETATS DE PORRERES A LA PORCIÓ REIAL (1308)

1. *Introducció.*

Després de la conquesta de Mallorca, duita a terme pel rei Jaume I l'any 1229, es procedí al Repartiment general de les terres de l'Illa, segons les condicions establertes en l'acta de les Corts de Barcelona del 1228. Al rei li correspongué la meitat que després distribuí entre aquells que formaven la seva mainada, i l'altra meitat la donà als quatre grans magnats que l'havien acompanyat en l'empresa aportant tropes i municions, és a dir, el bisbe de Barcelona Berenguer de Palou, el comte del Rosselló Nunyo Sanç, el comte d'Empúries i el vesconte de Bearn, entre altres.

Al comte Nunyo Sanç li correspongué a més d'una part de la Ciutat, el districte de Bunyola i Valldemossa i tot el de Manacor que aleshores comprenia els actuals termes de Felanitx, Campos i Porreres.¹ Es així, doncs, com Nunyo Sanç fou el primer senyor del terme i alqueria de Porreres, quan encara no era coneguda per aquest nom.

Part d'aquestes propietats passaran a formar part de la porció reial quan morí Nunyo Sanç (1242) sense descendència, deixant al rei com a hereu dels seus béns. Altres propietats que el comte havia donat o venut passarien per mans de distints propietaris fins que part de les mateixes també s'integrarien a la porció reial quan l'any 1308 els procuradors i tesorers de Jaume II de Mallorca les compren a Jaume de Caldes, quedant però les cavalleries sota domini directe de senyors.

¹ Malgrat Felanitx i Porreres se separassin de Manacor, durant quasi tot el segle XIII formaren aquestes dues viles un sol terme. Ens pot servir com a exemple el fet de què quan a la Buïlla del papa Innocenci IV de l'any 1248 s'anomenen una sèrie de parròquies i esglésies establides en els anys immediats a la conquesta catalana, se fa referència a Sant Joan de Felanitx quan en realitat es tracta de l'església de Sant Joan de Porreres.

2. Anàlisi del contingut del document.

2.1. L'interès del document que transcrivim ² radica en què a través d'ell podem saber el nom dels distints propietaris que tingueren la vila de Porreres,³ l'alqueria Alcasser i els rafals Mafumet i Toseta des de l'any 1230 fins a 1308 així com el procediment pel qual accediren a les dites propietats (herència, compra, donació, etc.) además de conèixer els censals que hi gravaven.

2.2. Jaume de Caldes, ciutadà de Mallorca, juntament amb la seva muller Blanca, el 18 de novembre de 1308 venen a Guillem de Cumba i Gregori Saylembe, ciutadans de Mallorca al mateix temps que procuradors i tesorers del rei Jaume II, la meitat del dret i directe domini que tenen sobre la vila de Porreres amb el seu terme i pobladors ⁴ així com també sobre l'alqueria Alcaser i dos rafals contigus l'un anomenat *more sarracenic* Mafumet i l'altre Toseta. El rafal Toseta el tenien a jurisdicció del rei mentre que l'alqueria Alcasser i el rafal Mafumet els tenien en *alodium nostrum francum*.

2.3. La major part dels propietaris posseïen les seves terres o finques urbanes en emfiteusi, fet que deriva de les circumstàncies en què se practicaren els assentaments després de la conquesta catalana. Gairebé totes les concessions de terres es varen realitzar a perpetuitat reservant-se el senyor el domini directe passant a l'emfiteuta el domini

² Aquest document es troba a l'Arxiu del Regne de Mallorca, Reial Patrimoni 2035, f. 40-43 v.

Joan FELIU al seu llibre *Noticias históricas sobre el santuario de Montesión de Porreres* fa una referència a aquest document.

Ramon ROSSELLÓ ens oferí una síntesi del seu contingut en el llibre *Porreres en el segle XIII*, pg. 58-60.

Igualment en la *Història de Porreres* Volum I de MUNAR-ROSSELLÓ s'hi refereixen a la pàgina 38.

Volem indicar aiximateix que en la nostra tesi de llicenciatura, inèdita, llegida a la Ciutat de Mallorca el juliol de 1978 vàrem incidir damunt aquest document transcrivint-lo íntegrament al mateix temps que presentàvem l'esquema sobre el procés seguit per les dites propietats des de Nunyo Sanç fins arribar a Jaume de Caldes.

³ La primera notícia que tenim de Porreres amb el nom de vila és del 1272. Es tracta d'un document d'establiment d'unes cases efectuat el 12 de març de 1272 (A.R.M., Civitatis et partis foraneae 347 f. 163 v.). Aquest nucli incipient de població, assentat ben segur sobre una antiga alqueria musulmana, experimentarà un creixement demogràfic constant la qual cosa se traduirà en una expansió de l'àrea "urbana" que farà de Porreres una de les viles sobre les quals s'aplicaran les *Ordinacions* de Jaume II l'any 1300.

⁴ *...totam mediam partem nostram et ius et totum directum dominium quam et quod habemus et habere debemus et nobis competit ac in tota villa de Porreriis et in omnibus terminis et pertinenciis suis et in hominibus etiam et feminibus ibi populatis.* F. 40.

útil.⁵ El senyor que posseïa el domini directe rebia un cens anual, en diners o espècie, reservant-se també el dret del lluisme i la fadiga.

Es per això que Jaume de Caldes i la seva muller també venen els censals que graven sobre les dites propietats. Es tracta de 37 quarteres de forment *boni, pulcri et recipietis allatas in civitate Maioricarum*,⁶ 2 morabatins i 1 gallina distribuïts de la següent forma:

Vila i terme de Porreres: 24 quarteres de forment i 2 morabatins.

Alqueria Alcasser: 9 quarteres de forment i 1 gallina.

Rafal Mafumet: 2 quarteres de forment.

Rafal Toseta: 2 quarteres de forment.

2.4. Aiximateix aquest document ens facilita la relació de tots els censataris així com també les quantitats que paguen al mateix temps que el concepte pel qual estan obligats a pagar el cens.

2.4.1. Sobre la vila de Porreres.

JOAN FELIU, per un tros de terra anomenat "Lo Prat", en la festa de Sant Joan de juny: ⁷ 1'5 quartera de forment i 1'5 barcella de forment.

JOAN JAUME, per unes cases que té en la vila, en la festa de Sant Pere i Sant Feilu d'agost: 1/2 quartera de forment.

FRANCESC DE CALDES, ciutadà de Mallorca i nebot de Jaume de Caldes (el venedor), per *quibusdam honoribus*⁸ que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 4'5 quarteres de forment.

MARIMON FELIU, per uns honors i possessions que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment i 4'5 barcelles de forment.

JOAN FEBRER, ciutadà de Mallorca, per honors i possessions que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 7 quarteres de forment i 2 1/4 almuds de forment.

⁵ LALAGUNA, Enrique: *La enfiteusis en el derecho civil de Baleares*. Pamplona, Ediciones Universidad de Navarra S. A., 1968. Pg. 77.

⁶ El document registra algunes equivocacions doncs en un primer moment es parla de 35 quarteres de forment i més endavant de 37 quarteres. La quantitat vàlida és la segona ja que és la que coincideix amb la suma total. Per altra part també s'equivoca en alguns moments entre Francesc i Ferrer d'Olzet.

⁷ Els documents solen indicar que els censals que es pagaven en forment solien efectuar-se preferentment per la festa de Sant Pere i Sant Feliu del mes d'agost o per la festa de Sant Joan de juny, és a dir, en els moments de recollir la cullita.

⁸ Al Diccionari Català-Valencià-Balear d'ALCOVER-MOLL, tom VI pg. 546 podem llegir Honor: *possessió, finca que es té en arrendament vitalici*.

PERE JOAN, per honors i possessions que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment.

PERE MORA, *qui moratur in alqueria de Alcasser*, per un honor que té en el terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment i 1 barcella de forment.

PONS DE PORRERES, per honors i possessions que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment, 1 barcella de forment i 3/4 d'almud de forment.

BERNAT MORER, per honors i possessions que té en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 1 quartera de forment.

2.4.2. Sobre l'alqueria Alcasser.⁹

PERE MORA, per la major part de l'alqueria d'Alcasser, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 5 quarteres de forment, 2 barcelles de forment i 1'5 almuds de forment. I en la festa de Santa Maria d'agost: 1 gallina.

BERNAT ORELL, per una part de l'alqueria d'Alcasser en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 3'5 quarteres de forment i 3'5 almuds de forment.

2.4.3. Sobre el rafal Mafumet.¹⁰

Els hereus de BERENGUER MESQUIDA, pel rafal Mafumet, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment.

2.4.4. Sobre el rafal Toseta.¹¹

TOMAS ARTAU, pel rafal Toseta, en la festa de Sant Pere i Sant Feliu d'agost: 2 quarteres de forment:

2.4.5. Els 2 morabatins censals que també són venuts als procuradors de Jaume II de Mallorca, els paguen:

Els hereus de BERNAT JANER, per honors i possessions que tenen en la vila i terme de Porreres, en la festa de Sant Miquel: 1'5 morabatí. I per un figueral que tenen en el terme de Porreres, en la festa de Nadal: 1/2 morabatí.

⁹ En el document que transcrivim apareix sempre la forma *Alcasser* però en altra documentació quan es refereix a la dita alqueria trobam les formes *Alquazor* o *Alcassor*.

¹⁰ El rafal *Mafumet* en altra documentació apareix com a *Benimaffomet*.

¹¹ La forma *Toseta* que trobam en el present document, en altres llocs pot aparèixer com *Tetzeta* o *Totzeta*.

2.5. Segons se desprèn de la *Història de Porreres*¹² de MUNAR-ROSSELLÓ (extraient la notícia del P. Lluís de Vilafranca), l'alqueria Alcasser i els rafals Mafumet i Toseta haurien estat donats per Nunyo Sanç a Guillem de Porreres, un dels principals participants en la seva mainada, el 10 de gener de 1231. Ara bé, analitzant el document que ens ocupa en el present treball, comprovam que només és la vila la que fou cedida a Guillem de Porreres el qual li transferirà el nom.¹³

Les quatre propietats que tractam varen pertànyer en un principi a Nunyo Sanç i a través de distints procediments tornen convergir en un sol propietari sota la persona de Ferrer d'Olzet que era prohom de gran confiança del comte del Rosselló.¹⁴

El procés seguit per cada una de les propietats és el següent:

a) La vila.

—Guillem de Porreres tingué la vila per concessió i donació a ell feta per Nunyo Sanç, la qual cosa consta en l'instrument fet davant el notari mestre Joan a 10 de gener de 1231 (4 idus januarii).

Ferrer Olzet tingué la vila de Porreres amb tots els termes i pertinenències mitjançant compra que el seu germà Bernat Olzet féu a Ponç de Porreres, germà i procurador de Guillem de Porreres, segons consta en l'instrument fet davant el notari Berenguer de Ters a 6 d'agost de 1238 (8 idus augusti).

—Ferrer Olzet en el seu testament fet davant el notari de Barcelona Pere de Bages el 28 de novembre de 1248 (4 kalendas decembris), disposà que els seus béns fossin venuts pels marmessors i executors del seu testament la qual cosa es féu a 11 d'abril de 1250 (3 idus aprilis) i ho adquiriren a mitges Pere de Caldes i Berenguer Olzet, canonge de la Seu de Mallorca.

—Berenguer Olzet comprà la part corresponent a Pere de Caldes per 500 reials d'or segons consta en l'instrument fet davant el notari Marquès Porri a 14 de febrer de 1254 (16 kalendas martii).

—Ramon de Caldes obtingué tots aquests béns com a hereu de Berenguer Olzet, segons consta en el testament fet davant el notari Marquès Porri a 5 de juliol de 1283 (3 nonas julii).

¹² MUNAR, G. - ROSSELLÓ, R.: *Història de Porreres*. Volum I (Des dels temps prehistòrics fins al segle XVI). Palma, Gràfiques Miramar, 1977. Pg. 38.

¹³ Molts dels primers repobladors de Mallorca en el segle XIII portaven per llinatge el nom del poble del qual procedien. Aquest Guillem provenia de Porrera (comarca del Priorat) en l'actual província de Tarragona. Les propietats dels germans *Porreres* donaren lloc al topònim del nucli de cases de l'alqueria allí existent.

¹⁴ VICH I SALOM, Juan: *Aspectos históricos de la Casa Real de Mallorca*. Palma, Imprenta Vich, 1948. Pg. 36.

—Jaume de Caldes tenia aquestes propietats per herència del seu germà Ramon de Caldes que en aquestes i altres coses l'instituí hereu universal segons consta en el testament fet davant el notari Miquel Rotlan a 20 de juny de 1282 (12 kalendas juli).

b) L'alqueria Alcasser.

—Guillem Tizó tingué la dita alqueria d'Alcasser, amb una extensió de 6 jovades, per donació que li feu Nunyo Sanç *in alodio franco* segons consta en l'instrument del notari R. d'Aragó fet a 17 de febrer de 1231 (13 kalendas martii).

—Ferrer Olzet aconseguí l'alqueria d'Alcasser per títol de commuta que feu amb Guillem Tizó a canvi de tres jovades de terra que el dit Ferrer Olzet tenia en l'alqueria Benissetir, segons consta en l'instrument fet davant el notari G. Company a 29 de gener de 1304 (4 kalendas februarii).

c) El rafal Mafumet.

—Ferrer Olzet l'obtingué per donació i concessió directa que li feu Nunyo Sanç *in alodio*.

d) El rafal Toseta.

—Guitzó Pisà va aconseguir aquest rafal per l'adquisició feta a fra Bertran, comenador de l'orde de Calatrava a Mallorca així com a procurador de Nunyo Sanç, el qual posseïa ple poder per distribuir tots els honors i possessions dels termes de Manacor, Felanitx¹⁵ i Campos, segons consta en l'instrument fet davant el notari Bartomeu de Pont a 7 de maig de 1236 (nonas maii).

—Bernat Olzet, germà de Ferrer Olzet, el comprà a Guitzó Pisà i muller Isalt segons consta en l'instrument fet per mestre Joan, notari de Nunyo Sanç, a 17 de setembre de 1239 (15 kalendas octobris).

e) Respecte als dos morabatins censals Jaume de Caldes els percebia pels següents conceptes:

—1'5 morabatí per compra que feu a P. Nono i a la seva muller Ermendis, segons consta en l'instrument fet davant el notari Morató Dalmau a 25 d'octubre de 1297 (8 kalendas novembri).

—L'altre 1/2 morabatí fou adjudicat a Jaume de Caldes juntament amb altres quantitats de diners sobre els béns de Francesc de Caldes, nebot seu, per la sentència arbitrària estesa entre el venerable Berenguer de Cunills, ardiaca de Mallorca, i Francesc Carrió procurador de Mallorca, i G. Bassa segons consta en un sentència del notari A. Oliver (guarda les notes i els protocols el notari P. de Vilanova) a 19 de maig de 1301 (14 kalendas junii).

¹⁵ Veure nota 1.

2.6. La venda efectuada a través d'aquest document i que comprenia la meitat de la vila de Porreres així com també de l'alqueria d'Alcasser, rafal Mafumet, rafal Toseta amb el dret i directe domini ademés de 37 quarteres de forment censal, 2 morabatins i 1 gallina, és de 12 lliures comptadores per reials de Mallorca de plata a 16 diners per cada quartera de forment i cada morabatí censal en alou. I 5 lliures de la mateixa moneda per cada quartera censal en feu així com 2 lliures i 10 sous per la gallina. Ascendeix tota la venda a la suma de 456 lliures, 10 sous.

3. *Conclusions.*

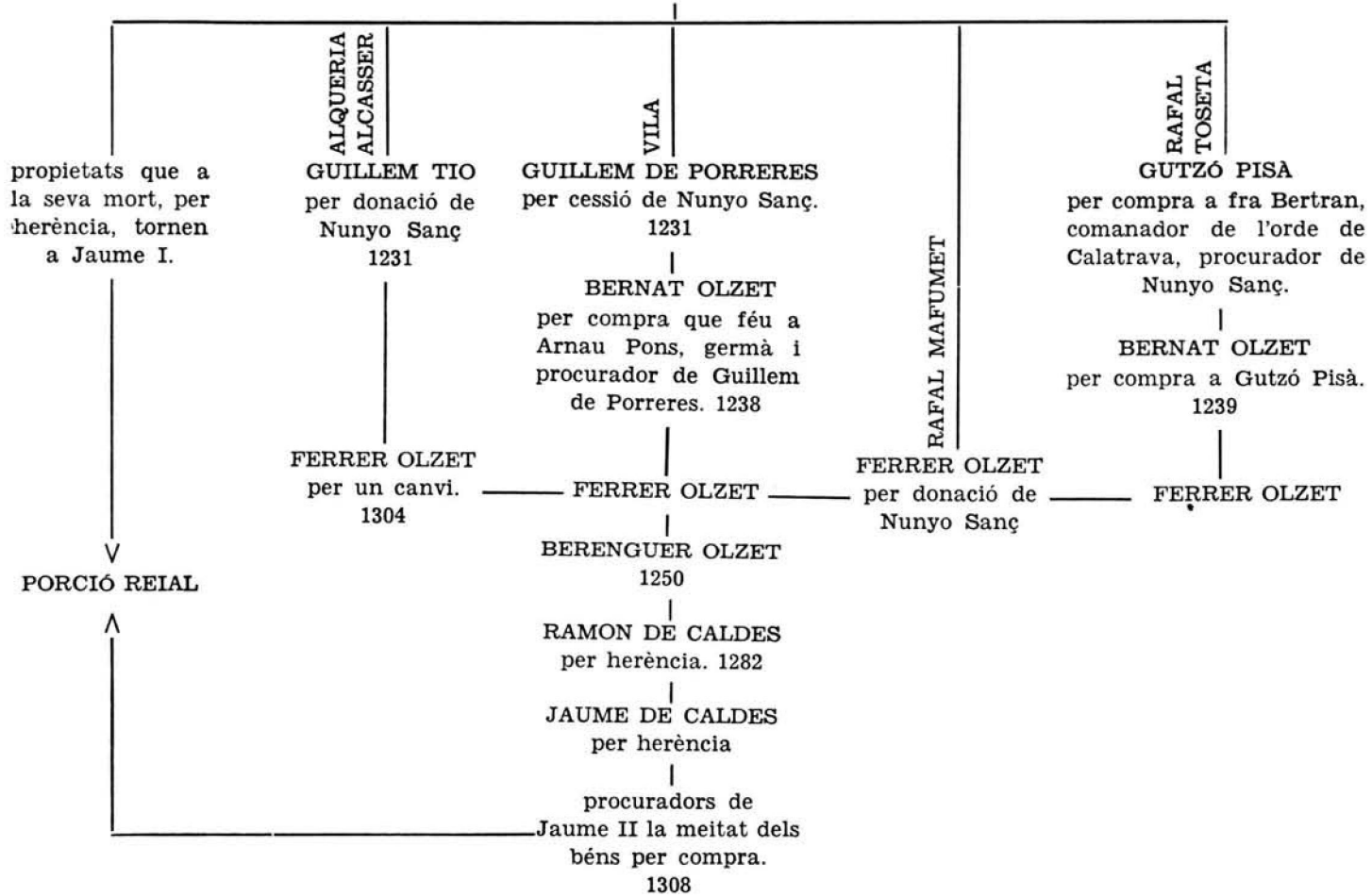
Aquest document no constitueix un cas aïllat per la problemàtica que planteja sinó que l'hem d'entendre com a un exemple d'un determinat tipus de fonts documentals que ens permeten comprovar com la porció reial, sorgida a rel del Repartiment de l'Illa, va engrandint-se cada vegada més a costa de la incorporació de propietats de domini senyorial. Només a nivell de exemple podríem citar dos casos com és, per una part la venda que féu Guillem de Montgrí a l'infant Jaume (futur Jaume II de Mallorca), dels béns que encara posseïa a l'Illa el seu germà Bernat de Santa Eugènia en data de 9 de març de 1270 o, per altra part, el document datat a 11 de maig de 1308 que és l'acta de venda de part de rafals de l'alqueria Ferrutx a favor del rei de Mallorca Jaume II.¹⁶

Ademés de la incorporació d'aquestes propietats senyorials a la porció reial, hem de tenir en compte que s'hi afegirien, en menys de cent anys, part del domini del comte Nunyo Sanç i del vescomte de Bearn, dos dels grans porcioners, quedant només la porció del comte d'Empúries — venuda l'any 1318 als germans Font — com a domini senyorial ademés del domini del bisbe de Barcelona amb el que l'any 1323 se concertaria el conveni del Pariatge.

MARÍA BARCELÓ I CRESPI

¹⁶ Document inclòs dins de l'article *Antigues possessions d'Artà* de Josep RAMIS D'AYREFLOR publicat al B.S.A.L. XXIV pg. 53-70. També Estanisla de K. AGUILÓ va transcriure diversos documents "d'actes de venda o de modificació de domini otorgats pels primers grans porcioners de l'illa" publicats al B.S.A.L. XIII, pg. 254-256, 264-267, 284-288.

NUNYO SANÇ

1308, novembre, 18 (14 Kalendas decembris).

Jaume de Caldes i la seva muller Blanca, venen a Guillem de Cumba i Gregori Saylembe, procuradors de Jaume II de Mallorca, la meitat del dret i directe domini que tenen sobre la vila de Porreres, l'alqueria Alcasser i els rafals Toseta i Mafumet.

A.R.M., R.P. n.º 2035, f. 40-43 v.

Noverint universi presentem seriem inspecturi etc. Ego Jacobus de Calidis civis Maioricarum filius Petri de Calidis quondam et ego Blanca eius uxor gratuito animo et spontaneam voluntatem ac etiam ex certa sciencia non dolo in vel medu inducti in aliquo criminenti sec gratis et bono animo per nos et omnes succesores nostros presentes atque futuros vendimus uterque nostrum in solidum et de presenti corporaliter tradimus seu quod tradimus vobis Guillermo de Cumba Gregorio Saylembe civibus Maioricarum procuratoribus et thesaurariis serenissimi domini Jacobi dei gracia Regis Maioricarum Comitiss Rossilionis et Ceritanie domini Montispesulani ementibus ad opus ipsius domini Regis et per vestro domino rego in manu et posse infrascripti notario stipulantibus a nobis e recipientibus nomine ipsius domini regis totam mediam partem nostram et ius et totum directum dominium quam et quod habemus et habere debemus et nobis competit ac in tota villa de Porreriis et in omnibus terminis et pertinenciis suis et in hominibus etiam et feminabus ibi populatis. Item vendimus uterque nostrum insolidum et corporaliter tradimus seu quasi tradimus vobis dominibus procuratoribus antedictis nomine quo supra in manu notarii ac totam mediam partem nostram et ius et totum directum dominium quam et quod habemus et habere debemus et nobis competit et competere potere et debet in quadam alqueria vocata Alcasser et in duobus rafallis contiguis quorum unus vocatur more sarracenco Maffumet et alter vocatur Toseta et in omnibus terminis et pertinenciis suis. Que alqueria et que rafalla sunt in terminis de Porreriis. Quod quidem rafallum vocatum Toseta tenemus per dictum serenissimum dominum regem Maioricarum in iurisdiccione ipsius ad tascham. Dicta vero alqueria vocata Alcasser et dictum rafallum vocatum Maffumet est alodium nostrum francum. Item vendimus vobis dictis procuratoribus antedictis uterque nostrum insolidum et tradimus seu quasi tradimus in manu notarii ac triginta quinque quarteras frumenti boni pulcri et recipietis allatas in civitate Maioricarum sine missione predicti domini regis et duos morabatinos et unam gallinam censuales quos et quas nos recipimus et recipere debemus et consuevimus in alodio franco a personis videlicet infrascriptis in predictis villa et termino de Porreriis et in alqueria dalcasser et in rafallo vocato Mafumet videlicet in festis

terminis infrascriptis cum omni iure nostro et directo censuali et in personis ipsum facientibus competentibus et competituris. De quibus quidem XXXV quarteriis frumenti censualibus recipimus in villa et termino de Porreriis viginti et quatuor quarterias frumenti et dictos duos morabatinos censuales et in alqueria dalcasser novem quarterias frumenti censuales et dictam unam gallinam et in dicto rafallo vocato Mafumet duas quarterias frumenti censuales quas nos recipimus et recipere debemus et consuevimus super dicto rafallo vocate Toseta quod per dictum dominum regem tenemus ad tascham. Et sic est in summa totum dictum censuale triginta septem quarterias frumenti et duos morabatinos et unam gallinam censuales prout predicta nos habemus tenemus et possidemus et habere tenere et possidere consuevimus et predecessores nostri usque nunc habuerunt tenuerunt et possiderunt.

De quibus quidem XXX septem quarteriis frumenti censualibus faciunt ubi et facere tenentur et debent persone infrascripte videlicet in villa de Porreriis Johannes Feliu per quodam troceo terre vocato lo Prat in festo sancti Johannis junii unam quarteriam et mediam et unam barcellam et mediam frumenti censuales. Item facit nobis et facere tenetur annuanti in festi sanctorum Petri et Felicis augusti Johannes Jacme per quibusdam domibus quod per nos tenet in dicta villa de Porreriis mediam quarteriam frumenti censuale. Item facit nobis et facere tenetur annuanti in festo sanctorum Petri et Felicis augusti Ffranciscus de Calidis civis Maioricarum nepos mei dicti Jacobi per quibusdam honoribus qui fuerunt Bernardi de Fonte de Porreres quos per nos tenet in villa et termino de Porreres quatuor quarterias et mediam frumenti censuales. Item facit nobis et facere tenetur Marimundus Feliu de Porreres in festo sanctorum Petri et Felicis augusti per honoribus et possessionibus que per nos tenet in villa et termino de Porreres duas quarterias et quatuor barcellas et mediam frumenti censuales. Item facit nobis de dicto censu et facere tenetur annuanti in dicto festo sanctorum Petri et Felicis augusti Johannes Febrerii civis Maioricarum per honoribus et possessionibus que per nos tenet in villa et termino ville de Porreriis VII quarterias et II almuts et unum quart dalmut frumenti censuales. Item faciunt nobis et facere tenetur de predicto censu annuanti in festo sanctorum Petri et Felicis augusti Petrus Johannis per honoribus et possessionibus que pro nobis tenet et que fuerit Bernardus Felicis quondam in villa et termino ville de Porreres II quarterias frumenti censuales. Item facit nobis et facere tenetur de dicto censuali Petri Mora qui moratur in alqueria de Alcasser in festo sanctorum Petri et Felicis augusti duas quarterias et unam barcellam frumenti censuales per quodam honor que per nobis tenet in dicto termino de Porreres. Item facit nobis et facere tenetur de dicto censuali Poncio de Porreres in dicto festo sanctorum Petri et Felicis augusti per honoribus et possessionibus que per nos tenet in villa et termino ville de Porreres duas quarterias et unam barcellam et me-

dium almutum et quartum almuti frumenti censuales. Item faciunt nobis et facere tenetur annuanti in festo sanctorum Petri et Felicis augusti Bernardus Morer de Porreres per honoribus et possessionibus que per nos tenet in villa et termino de Porreres unam quarteriam frumenti censualem. Item faciunt nobis et facere tenentur de dicto censuali persone infrascripte tenentes et possidentes dictam alquerian dalcasser videlicet dictus Petrus Mora per maiori parte quam per nobis tenet de dicta alqueria in festo sanctorum Petri et Felicis augusti quinque quarterias et duas barcellas et unum almut et medium frumenti censuales et in festo sancte Marie augusti dictam unam gallinam censualem. Item facit nobis tenet de predicta alqueria dalcaser in festo sanctorum Petri et Felicis augusti tres quarterias et mediam et III almuts et medium frumenti censuales. Item faciunt nobis et facere tenentur de predicto censuali annuante heres Berengarii Mesquida quondam per dicto rafallo vocato Mafumet quem per nobis tenet in festo sanctorum Petri et Felicis augusti duas quarterias frumenti censuales. Item faciunt nobis et facere tenentur annuanti de predicto censuali Thomasius Artau per dicto rafallo vocato Toseta quem per nobis tenet in iurisdiccione domini regis in festo sanctorum Petri et Felicis augusti II quarterias frumenti censuales et sic sunt in summa XXXVI quarterie frumenti censuales quod totum frumentum predicti emphitecte debent et tenentur aportare ad civitatem suis missionibus et expensis. De predictis vero II morabatinis censualibus quos nobis vendimus facit nobis et facere tenetur annuanti in festo Sancti Michaelis per honoribus et possessionibus que et quos per nos tenet in villa et termino de Porreriis unum morebatinum et medium et residium medium morebatinum faciunt nobis et fecere tenentur annuanti in festo Nativitatis domini heredes Bernardi Januarli de Porreriis quondam per quodam figerali quod per nos tenet in termino et ville de Porreriis.

Quam quidem medietatem et ius tocuis predicte ville de Porreriis et predicte alquerie de Alcasser et predictorum duorum rafallorum quorum unus vocatur Mafumet et alter vocatur Toseta et terminorum et pertinentiarum suorum ego dictus Jacobus de Calidis habuit iure hereditaria a Raimundi de Caldis fratre meo que in his et aliis me instituit sibi heredem universalem in suo testamento quod fuit factum auctoritate Michaelis Rotlandi notario Maioricarum vico ia mercerii continente sui XII.º kalendas julii anno domini M.º CC.º LXXX.º secundo. Qui Raimundo de Calidis frater meus predicta omnia simul cum aliis habuit iure hereditario Berengarii Solzeti q.º qui inde ipsum sibi herede instituit universalen ut in suo testamento continetur. Quod testamentum fuit factum auctoritate Marquesius Porri notarii Maioricarum publici III nonas julii anno domini incarnationis M.º CC.º LXXX.º tercio. Qui Berengarius de Olzeto quodam totam medietatem et ius omnium predictorum et aliorum et habuit racione acolligamenti sibi facti a P. de Calidis quondam emente om-

nes honores et possessiones sitas in Maioricarum que fuerunt Ffrancisci de Olzeto quondam a manumissoribus testamenti ipsius Ffrancisci de Olzeto quondam qui in dicta medietate omnium predictorum honorum et possessionum titulo emptionis quam inde ab ipso fecit precio D aureorum ipsum acolligit prout in quodam instrumento confecto auctoritate Marquesii Porri notarii Maioricarum tenentis notulas Bernardi de Arters q.º notario Maioricarum III.º kalendas julii anno domini M.º CCL lacius continetur. Qualiter autem dictus Berengarius de Olzeto q.º dictos D aureos solvit dicto P. de Calidis quondam constat per publicum instrumentum confectum auctoritate Marquesii Porri notario Maioricarum quodam tenentis notulas Bernardus de Arters cum notarii sui q.º XVI.º kalendas marcii anno domini M.º CC.º LIIII.º Quiquidem P. de Calidis predictus omnes honores et possessiones que dictus Ffrancisci de Olzeto quondam habebat in civitate et insula Maioricarum habuit titulo emptionis sue quam inde fecit a reverendo domino... Maioricensis episcopus et a Berengarius de Oltzeto manumissoribus et exequutoribus testamenti predicta bona sua per dictos suos manumissores vendi et distrahi iussit in suo testamento prout in ipso lacius continetur prout de predicta emptione constat per publicum instrumentum confectum auctoritate G. Rosselli notarii publici Barchinone III.º idus aprilis anno domini M.º CC.º L.º dictus autem Ff. de Oltzeto quondam dictam villam de Porreriis cum omnibus suis terminis et pertinenciis habuit titulo emptionis quam Bernardus de Oltzeto frater dicti Ffrancisci de Oltzeto quondam inde fecit ad opus ipsius Francisci de Oltzeto quondam et per ipso a Poncio de Porreres fratre et procuratore Guillelmi de Porreriis quondam prout constat per instrumento dicte emptionis quod fuit factum auctoritate Berengarii de Ters notarii Maioricarum publici VIII.º idus augusti anno domini M.º CC.º XXX.º octavo. Qualiter ante dictus Bernardus de Oltzeto predictam emit ad opus dicti Ff. de Oltzeto et pro ipso constat per instrumentum publicum confectum auctoritate Berengario de Rees notarii publici Maioricarum XVI kalendas febrerii anno domini M.º CC.º XXX.º VIII.º De instrumento vero dicte procuracionis facto per dictum G. de Porreriis dicto Ponçio fratri suo quod constat per publicum instrumentum confectum auctoritate Bernardo de Arters notario Maioricarum q.º IIII nonas augusti anno domini M.º CC.º XXX.º tercio. Quiquidem G. de Porreriis omnes predictos honores et possessionis habuit ex donacione et concessione sibi facta per dominum Nunonem Sancii bone memorie quondam dominum Rossilione prout constat per publicum instrumentum sigillo dependenti ipsius domini Nunonis Sancii sigillatum et factum auctoritate magistri Johannis notario dicti domini N. Sancii q.º III.º idus januarii anno domini M.º CC.º XXX.º primo. Dictam vero alqueriam dalcasser que est de VI icvatis terre dictus Ff. de Oltzeto quondam habuit titulo ex comutacionis sine cambii que quam inde fecit cum G.º Tizono videlicet cum tribus iovatis terre quas dictus Ff. de Oltzeto quondam habebat

in alqueria de Benissetir prout hoc constat per publicum instrumentum factum auctoritate G. Compani notarii quondam Maioricarum IIII.º kalendas febrerii anno domini M.^o CCC.^o IIII.º Qui G. Tizonis dictam alqueriam dalcasser habuit titulo donacionis quam dominus N. Sancii q.^o inde sibi fecit in alodio franco cum publico instrumento confecto auctoritate R. de Aragon q.^o notario Maioricarum XIII.º kalendas marcii anno domini incarnationis M CC XXX.º primo. Dictum vero rafallum vocatum Mafumet habuit dictus Ff. de Oltzeto quondam titulo donacionis et concessionis quam dominus N. Sancii inde sibi fecit in alodio. Dictos vero II morabatinos censuales habui ego dictus Jacobus videlicet unum morabatinum et medium titulo emptionis mee quam inde feci a P. Nono et eius uxor Ermendis cum publico instrumento confecto auctoritate Moratoni Dalmacii notario quondam Maioricarum VIII.º kalendas novembre anno domini M.^o CC.^o XC.^o septimo, Residuus vero medius morabatinus fuit mei dicto Jacobo de Calidis adiudicatus simul cum aliis pecunie quantitibus super benis Fransici de Calidis nepotis mei per sententiam arbitrariam latam venerabilem Berengario de Cunillis quondam archidiaconum Maioricarum e Ff. Carrionis procuratorem Maioricarum et G. Bassa quondam prout in dicta sententia auctoritate A. Oliverii notarii Maioricarum tenentis notulas et protocolla P. de Villanova quondam notario Maioricarum XIII.º kalendas junii anno domini M.^o CCC.^o primo lacius continetur. Dictum vero rafallum vocatum Toseta quem tenemus per predictum serenissimum dominum regem Maioricarum ad tascam emit Bernardus de Oltzeto frater dicti Ff. de Oltzeto quondam a Guitzo Pisano et eius uxor Isalt cum instrumento publico confecto auctoritate magistri Johannis notarii domini N. Sancii XV kalendas octobre anno domini M.^o CC.^o XXX.º IX.º Quiquidem Guitzo Pisa ipso rafallum habuit titulo adquisicionis quam inde fecit a fratre Bertrando comendatore ordinis Calatrave in Maioricarum et baiulo et procuratore domini N. Sancii et habite ab ipso domino Nunoni plenum posse dandi et distribuendi omnes honores et possessiones de Manacor de Felenig et de Campos prout pacet per publicum instrumentum confectum auctoritate Bartolomei de Ponte notarii Maioricarum publici nones madii anno domini M.^o CC.^o XXX.º VI.º prout hec omnis supradicta et alia in predictis instrumentis et aliis inde confectis plenius continetur.

Predictam itaque medietatem totius predicte ville de Porreriis et dicte alquerie dalcasser et dictorum duorum rafallorum de Mafumet et de Toseta et terminorum et pertinenciarum suarum et dictas triginta septem quarterias frumenti censuales et dictos duos morabatinos et unam gallinam censuales et omnia iura et directa dominia que habemus in predicta villa de Porreriis et in dicta alqueria dalcasser et in predicto rafallo vocato Mafumet et in terris honoribus possessionibus cultis nerenciis cum laudimiis foriscapiis et faticis et iuribus aliis universis quacunque sint quocumque nomine censeantur nobis in predicto censuali et in

honoribus et possessionibus pro quibus sit competentibus debentibus competere tam de iure quam de consuetudine et quocumque titulo causa vel ratione prout melius nos et predecessores nostri predicta habuimus et tenuimus et habere et accipere usque nunc consuevimus et prout molius et plenius predicta omnia nobis competent et competere debent et possunt vobis procuratoribus antedictis recipientibus in manu notarii ac vendimus et tradimus seu quasi tradimus pure et sancere et sine aliquo retentu quom ibi vel inde non facimus precio videlicet duodecim libras regalium Maioricarum minorum computatis regalibus regenti Maioricarum ad sexdecim denarios pro qualibet quarteria frumenti pro quolibet morabatino censualibus in alodio et pro quarteria frumenti censuali in feudo quinque libras predictae monete et dictam gallinam precio II libras X solidos, d totum precium seu precia ascendit in summa ad CCCCLVI libras X solidos predictae monete quas a nobis nomine quo supra in solidum non spe future numeracionis habuisse et recepisse confitemur et ipsum precium seu precia esse vera et iusta precia predictorum. Renunciando facerant excepcioni non habite non recepte pecunia et doli et legi que ultra dimidia iusta precii subuenit circumventis et donamus donacione inter vivos et remitimus vobis procuratoribus antedictis recipientibus nomine quo supra siquid hec predicta que vobis ementibus nomine quo supra vendimus modo precius valent et decetero valuerint precio seu precis memoratis. Et idem constituimus nos in presenti et ex nunc omnia supra dicta quod vobis ementibus recipientibus nomine quo supra vendimus nomine predicti serenissimi domini regis possidere seu quasi donare inde vos nomine quo supra vel idem dominus rex possessione adesu faciritis seu quasi. Quibusquidem possessionis seu quasi accipiende vos dicti procuratores auctoritate nostra propria absque magistratus decreto et nostri et alicuius requisicions vobis nomine quo supra liberam et plenam conferimus potestatem et conferimus vobis nomine quo supra liberam et plenam conferimus potestatem et cedimus vobis recipientibus nomine quo supra in omnibus supradictis titulo predictae vendicionis omnia loca nostra iura voces raciones acciones nostras reales et personales et alias quascumque vobis competentes et debentes competere quocumque iure et titulo in predictis quibus omnibus iuribus et accionibus uti agere et experiri posatis et nos recipientibus nomine quo supra in predictas defendere et tueri in curia et extra et etiam ubique sicut nos poteramus ante hanc vendicionem volumus etiam et mandamus tenore huius instrumenti vicem et plene gerentis emphiteutis sine utilibus dominis predictae medie ville de Porreriis et medie alquerie dalcasser et predictorum duorum rafallorum d Mafumet et de Toseta et aearum terrarum honorum tam presentibus quam futuris quod vobis ementibus et recipientibus nomine quo supra de predictis censibus seu pensionibus aliis omnibus in quibus nobis tenentus seu tenebantur ante hanc vendicionem racione predictorum respondeant a

modo et satisfacient sic vobis tenebantur ut proprietariis seu directo dominio predictorum per vos ibi ponemus nomine quo supra in locum nostrum et vos etiam ibi et inde in rem nostram recipientibus nomine quo supra constituimus veros dominos et procuratores ad habendum tenendum dandum vendendum impignerandum et quocumque titulo alienandum et faciendum inde omnes voluntates predicti domini regis. Salvo tamen semper super dicto rafallo vocato Toseta iure et dominio dicti domini regis et causa et sic promittimus insolidum vobis recipientibus nomine infrascripto stipulandi causa quo omnia et singula supradicta a nobis vobis vendita faciemus vos nomine quo supra habere liciter tenere et possidere acu quod contra omnes personas fiat eviccio maior. Et pro hiis sic complendis et armiter attendendis obligamus uterque nostrum insolidum vobis dictis emptoribus ementibus nomine quo supra in manu et posse notarii et causa nos et omnia bona nostra presencia et futura. Et renunciamus quantum ad hec beneficio dividendo accionis et nove constitucionis et iuri ipothecaria mei dicte Blanche dotis et donacionis mei facte propter nupcias et beneficio senatus consulti velleyem in favorem mulierum introdicto et omnibus aliis iuribus obviam nementibus de predictis beneficiis et iuribus diligenter cercierata per notarium infrascriptum et hoc iure ego dicta Blanca ad sancta quatuor evangelia etc.

VIII.º kalendas decembris anno domini M.º CCC.º octavo.

Testes P. de Gualbes, Matheus de Vippra, Matheus Gavela, P. de Santa Coluba, paulus Lavia et G. F.